

Förutom att **rengöringen av köksbänken runt diskbänken blir mycket enklare** när diskbänken underlimmas, så får du en mycket elegant övergång mellan diskbänken och bänkskivan.

Gör Så Här-läsare sparade en förmögenhet

**NATURLIGTVIS
KAN DU KLARA AV DET:**

Underlimma din diskbänk själv

Det är bara tillverkare av köksbänkar som underlimmar diskbänkar. Det var det besked en av *Gör Så Här*s läsare fick när han vände sig till expertisen. Men Jan B. accepterade inte förklaringen, och efter att ha satt sig in i tekniken tog han själv itu med projektet och sparade samtidigt flera tusen kronor.

VIKTIGT

Bänkskivans tjocklek

Den bänkskiva som Jan har använt är 28 mm tjock, och han avvisar köksexperternas påstående om att man måste ha en tjockare skiva om diskbänken skall underlimmas: »De vet mycket väl att man i så fall måste specialbeställa bänkskivan, som då blir betydligt dyrare. En 38 mm tjock skiva kan kosta 3 000 kronor mer än en motsvarande 28 mm tjock skiva,» säger Jan som har kollat priserna.

Många som planerar att bygga om sina kök blir säkert chockade när de får klart för sig vad deras drömkök kommer att kosta.

Även Jan B. och hans fru fick en chock när de till slut hittade sitt nya kök. Enbart bänkskivorna av ek svarade för mer än en tredjedel av priset för hela köket. Noga räknat 24 600 kronor – 5 meter ekskivor 19 000 kronor, 5 meter bakkant 2 600 kronor samt diskbänk inklusive underlimning 3 000 kronor. OK – det var en mycket fin ek, men ändå ...

»Det paradoxala var att vi på den lokala byggmarknaden kunde få en nästan likadan bänkskiva på 28 mm för under 3 000 kronor,» berättar Jan.

»Det motsvarar en prisskillnad på lite över 900 procent. Här finns alltså massor av pengar att spara.»

»Min fru brydde sig inte om var jag tänkte köpa bänkskivan. Hennes enda krav var att diskbänken skulle underlimmas. Det hade hon alltid drömt om.»

Som erfaren gör det själv-hantverkare såg Jan inga problem i att genomföra projektet, men han fann ändå snart att han givit sig in på något som inte var helt enkelt.

Bara det att få information om hur man underlimmar skulle visa sig vara betydligt svårare än själva arbetet.

Ville inte leverera rätt diskbänk

»Först och främst måste du bestämma dig för vilken diskbänk du vill ha. Vi hade från början bestämt oss för en modell som är anpassad för underlimning. Men när diskbänken levererades var det inte det sort som skall underlimmas.»

»Enligt en rörmokare var detta den enda han kunde köpa hos grossisten, vilket man bekräftade hos tillverkaren. De sålde bara diskbänkar för underlimning till tillverkare av köksbänkar.»

»Dessutom ville de inte gärna informera mig om hur jag själv skulle kunna montera diskbänken.»

När Jan kort därefter kom in i en butik som sålde köksinredningar fick han syn på just den diskbänk han var ute efter. Och den var till på köpet monterad på en lös bänkskiva.

Efter att ha ägnat en timme åt att mäta upp och lista ut hur diskbänken var monterad var Jan säker på att han skulle kunna utföra jobbet lika bra själv.

Och snart kom han också underfund med att det absolut inte var nödvändigt att använda en speciell diskbänk för ändamålet – i stort sett alla diskbänkar kunde användas.

»Jag blev under planeringen mer och mer övertygad om att det bara var att sätta i gång,» säger Jan, som med sin historia vill uppmuntra andra som är lite händiga att inte vara rädda för att göra jobbet själva.

Köksbänken blir lättare att hålla ren och du får också **bättre hygien**. Du slipper nämligen den traditionella nivåskillnaden mellan diskbänk och bänkskiva där smulor och smuts kan ansamlas.

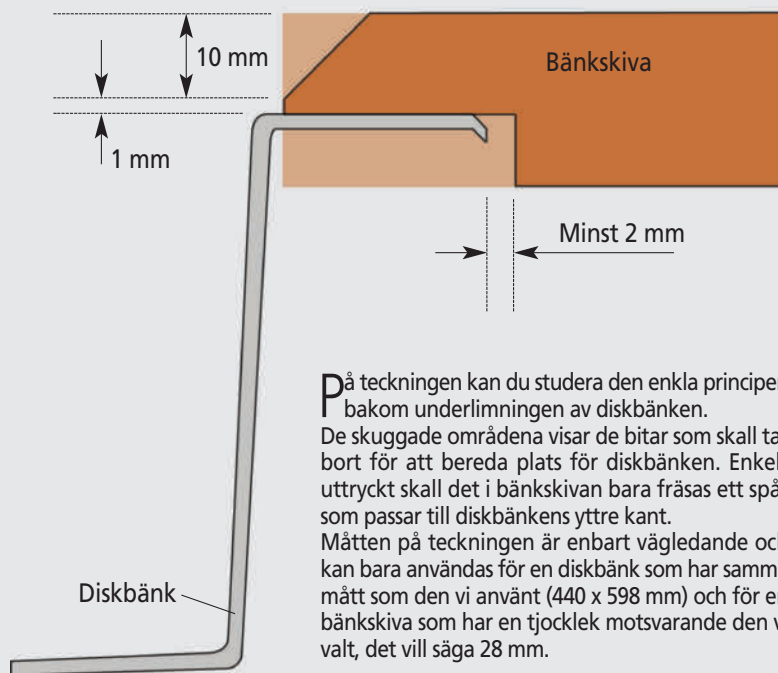
FAKTA

Diskbänken kan vara skev

En del producenter har periodvis haft problem med att tillverka diskbänkar som är helt plana i överkanten. Du kan själva kolla om kanten på din nya diskbänk är helt plan genom att lägga den upp och ner på en plan yta. Sedan för du in en lampa genom avloppshålet och släcker lyset i rummet. Om diskbänkens övre kant inte är helt plan silar det ut ljus längs kanten och då bör du köpa en bättre diskbänk.

Så skall diskbänken placeras

Ta god tid på dig och var noggrann vid uppmätningen av diskbänkens placering i bänkskivan. Risken är annars att du står där med en obrukbar bänkskiva för flera tusen kronor.

På teckningen kan du studera den enkla principen bakom underlimningen av diskbänken.

De skuggade områdena visar de bitar som skall tas bort för att bereda plats för diskbänken. Enkelt uttryckt skall det i bänkskivan bara fräsas ett spår som passar till diskbänkens yttre kant.

Måtten på teckningen är enbart vägledande och kan bara användas för en diskbänk som har samma mått som den vi använt (440 x 598 mm) och för en bänkskiva som har en tjocklek motsvarande den vi valt, det vill säga 28 mm.

Mallen måste vara exakt...

Mallen måste vara exakt

När du fräser upp hålet för diskbänken måste du använda kopieringsring till din fräs samt en mall som via kopieringsrullen skall styra fräsen.

Eftersom mallen betyder allt för hur resultatet blir måste du vara mycket noggrann då du gör den.

Den mall som Jan använde tillverkades av en 10 mm spånplatta, men du kan naturligtvis använda skivor av andra material – mdf eller plywood.

Skivan skall bara vara ett par millimeter tjockare än det avstånd som din

kopieringsrulle når nedanför fräsens bottenplatta.

Först skall du bestämma var diskbänken skall placeras på bänkskivan. Sedan skall du mäta upp diskbänken och bestämma måtten på det hål diskbänken skall monteras i (om diskbänken är tvådelad – dvs. med två lådor – måste du se till att vända den åt rätt håll).

I det här fallet skall hålet i bänkskivan vara 434 x 592 millimeter och ha avrundade hörn med radien 60 millimeter.

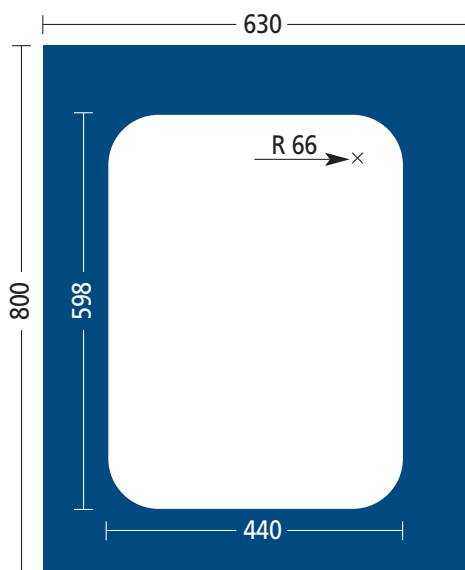
Kom ihåg att mallen skall vara större

än det hål den skall användas till att fräsa. Hur mycket större avgörs av den yttre diametern på kopieringsrullen och måttet på det frässtål som används.

Du kan räkna ut hålets storlek med följande formel: kopieringsrullen minus borrarstålet delat med två.

Eftersom vi använde en kopieringsrulle på 24 mm och ett borrarstål på 12 mm blev alltså mallen $24 - 12 : 2 = 6$ mm större än diskbänkens mått (440 x 598 mm) och hörnens radie på 66 mm.

Måtten ritas nu upp på mallen.

Borra ett hål i centrum för var och en av de **fyra hörnrundningarna** och fräs sedan upp fyra kvartscirklar. Använd handöverfräsens passarfunktion för utformning av hörnen.

När du fräst ut de fyra **kvartscirklarna** fräses du raka spår som förbinder kvartscirklarna med varandra. Därefter tas den utfrästa skivan bort och din mall är färdig att användas.

Om olyckan är framme

Om du råkar fräsa ut för mycket när du gör rundningarna kan du lösa problemet genom att blanda frässpån med lim och vatten. Blandningen används som spackel till att **»lappa» mallen**. På bilden har ett hörn reparerats på detta sätt.

Mallen skall **passa ihop exakt** med kanten på diskbänken inklusive det beräknade tillägget. Kontrollera noga att hörnen är parallella med diskbänkens hörn – det är ofta här som amatörhantverkaren gör misstag som syns mycket tydligt när arbetet är klart.

Fräs i tre omgångar

När mallen är färdig har du klarat av den svåraste arbetsuppgiften, och du kan nu börja fräsa ut hålet för diskbänken.

Första fräsningen

Bordsskivan läggs på ett par bockar med ovensidan uppåt. Mallen placeras där diskbänken skall sitta och spänns fast med tvingar så att fräsen (som skjuts mot rotationsriktningen) kan passera.

Andra fräsningen

När du fräser ut den fasade kanten i bänkskivan använder du ett vanligt 45-graders fasstål med kullager.

Det är kullagret som skall styra fräsen längs den kant vi gjorde i den första fräsningen. Kolla att kanten är helt jämn, då ojämnheter syns i det färdiga resultatet. Ojämnheter slipas bort.

Fräsningen utförs på samma sätt nu som tidigare, men det är fasstålets kullager som styr fräsningen i stället för mallen (handöverfräsen skjuts även här mot rotationsriktningen).

Tredje fräsningen

Lägg diskbänken på bänkskivans baksida och rita på diskbänkens ytterkant. Mät upp avståndet från bänkskivans baksida till den sneda kanten – i vårt fall 2 mm – och ställ in fräsdjupet. I texten till bild 7 ser du hur du skall göra.

Börja fräsa från kanten på hålet och utåt till det streck du ritat utmed diskbänkens ytterkant. Fräs upp 2–3 mm extra så att diskbänken kan »arbeta».

VIKTIGT

Använd fräsen rätt

Tryck inte för hårt när du fräser. Nöj dig med att fräsa bort 2–3 mm i varje omgång. Låt fräsens kopieringsrulle följa mallens kant, och skjut alltid fräsen vågrätt mot rotationsriktningen. Efter varje runda städas spånen bort, då de annars kan klämma sig in mellan mallen och kopieringsrullen och ge ojämnheter.

1

Vid den första fräsningen skall du fräsa en rak kant genom hela skivan så att du får ett hål i den som motsvarar **diskbänkens inre kant**.

2

Fräsdjupet ökas ytterligare 2–3 mm, och en ny runda fräses. Detta upprepas tills du kommit igenom skivan – eller tills fräsen inte når längre. Vårt frästål räckte inte till – det fattades 4 mm – men det problemet löste vi.

3

Om frästålet inte når igenom bänkskivan **fräser man från baksidan**. Då bildas det förstas en kant eftersom du inte kan sätta fast mallen på exakt samma ställe på baksidan av bänkskivan. Men det betyder ingenting för det färdiga resultatet.

4

Efter den första fräsningsomgången har du gjort ett hål i bänkskivan som (förhoppningsvis) passar till **diskbänkens innerkant**. Kanterna är raka och skall nu bearbetas så att du får en sned kant.

5

När du börjar fräsa den fasade kanten är det mycket viktigt att du **går försiktigt fram** – nöj dig med att fräsa 2–3 mm i taget tills du kommit ner till det rätta djupet, som är 10 mm.

6

Nu är ovansidan på vår bänkskiva i princip klar. **Vassa kanter** och andra ojämnheter är avgörande för det färdiga resultatet – man ser genast varje liten ojämnheter – och alla ojämnheter måste därför slipas bort med fint sandpapper, t.ex. korn 140.

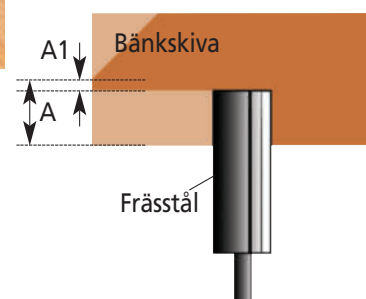
8

Placera ut diskbänken och mät upp och markera avståndet från dess ytterkant till början av den sneda kanten. Börja fräsa från innerkanten och fortsätt tills du kommer till markeringen för diskbänkens ytterkant. Fräs 2–3 mm extra så att **diskbänken kan »arbeta»**.

7

När du skall **fräsa ut** för diskbänkens plana kantdel mäter du upp avståndet från bänkskivans baksida till början av den sneda kanten (**A**), (i vårt fall 18 mm). Därefter justerar du fräsdjupet (**A1**) – som skall vara 2 mm mindre än (**A**). Kolla efteråt att utskärningen är hundra procentig i våg.

Gör bänkskivan klar

Innan du monterar bänkskivan skall den göras klar. Det innebär att den skall grundas med träolja – det gäller framför allt den fasade kanten längs utskärningen, som ju nu blivit ändträ. Om du inte grundar kan du inte få bort överskjutande fogmassa.

Det enda som inte får oljas in är den utfrästa inskärning-

en där diskbänkens kant ligger an mot bänkskivan. Här skall fogmassan kunna fästa ordentligt mot träet, och det kan den inte om ytan är inoljad. Om det ändå hamnat lite olja på denna yta är det inget annat man kan göra än att slipa bort all olja från ytan – men man måste vänta tills oljan härdat.

Klar för montering

Sista momentet i vårt projekt är att tillverka de beslag som skall hålla fast diskbänken i en silikonfog.

Men eftersom diskbänken i vårt fall skulle sitta i ett underskåp var vi tvungna att fräsa ut för beslagen så att de inte skulle ta så stor plats.

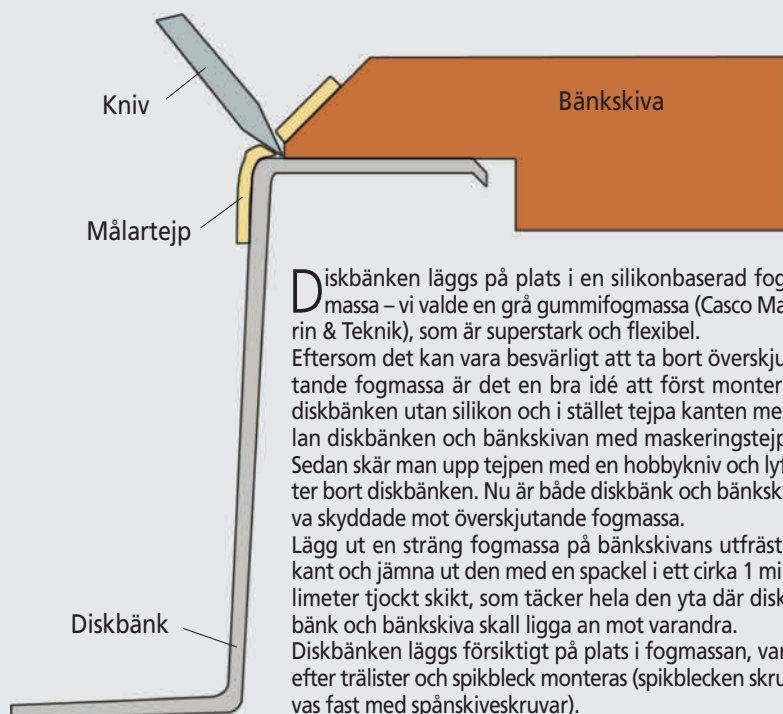
Om man inte har behov av utrymmet under diskbänken behöver man förstås inte bry sig om denna del av arbetet.

Beslagen består av sex stycken vanliga spikbleck, och de placeras i de fyra hörnen och på diskbänkens långsidor. Dessutom behöver du fyra trälistor som skall hålla ett jämnt tryck mot bänkskivan när diskbänken är på plats.

Diskbänken läggs nu på plats i de frästa spårerna (se till att det är lika mycket luft längs diskbänkens kant hela vägen runt). Placera ut spikbeslagen, rita på längs kanterna och fräs försiktigt ut fördjupningar, där beslagen till sist monteras.

Så limmar du fast diskbänken

Diskbänken läggs på plats i en silikonbaserad fogmassa – vi valde en grå gummi fogmassa (Casco Marin & Teknik), som är superstark och flexibel.

Eftersom det kan vara besvärligt att ta bort överskjutande fogmassa är det en bra idé att först montera diskbänken utan silikon och i stället tejpa kanten mellan diskbänken och bänkskivan med maskeringstejp. Sedan skär man upp tejpens med en hobbykniv och lyfter bort diskbänken. Nu är både diskbänk och bänkskiva skyddade mot överskjutande fogmassa.

Lägg ut en sträng fogmassa på bänkskivans utfrästa kant och jämna ut den med en spackel i ett cirka 1 millimeter tjockt skikt, som täcker hela den yta där diskbänk och bänkskiva skall ligga an mot varandra.

Diskbänken läggs försiktigt på plats i fogmassan, varefter trälistor och spikbleck monteras (spikblecken skruvas fast med spånskivskruvar).

Kontrollera att fogmassa pressats ut längs kanten. Om det finns ställen utan överskjutande fogmassa blir du tvungen att göra om limningen med ett tjockare lager fogmassa.

Det skall vara fogmassa hela vägen runt.

Låt massan härda i ett dygn innan du tar bort maskeringstejpen och skär bort överskjutande fogmassa.

VIKTIGT

Alla ytor skall vara rena

I samband med monteringen av diskbänken är det viktigt att alla ytor och material är väl rengjorda, annars finns det risk för att fogmassan senare släpper. Kanten längs diskbänken kan eventuellt rengöras med målarsoda.

Detta har vi använt

– till underlimning av diskbänken

Verktyg:

- Handöverfräs
- Frästål
- Fasstål (45-graders) med kullager
- Kopieringsrulle
- Hobbykniv
- Skruvtvingar

Material:

- Spikbleck
- Träolja
- Fogmassa (Casco Marin & Teknik)
- Spånskiva (till mall)
- Maskeringstejp • Trälim

Pris (material):

Cirka 500 kronor.

Bänkskivan (28 mm) kostade cirka 3 000 kronor, och diskbänken fick vi till nedsatt pris för 2 000 kronor.